

**РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ СТУДЕНТІВ ЩОДО  
ЗАДОВОЛЕНОСТІ ЯКІСТЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ  
СПЕЦІАЛЬНОСТІ D7 «ТОРГІВЛЯ»  
ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «МАРКЕТИНГ»  
ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Відповідно до розпорядження №117 від 02.12.2025 р. у Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» було проведено опитування здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності D7 «Торгівля» щодо їх задоволеності якістю освітнього процесу в поточному семестрі. Опитування мало на меті оцінити актуальність змісту навчальних дисциплін, ефективність методів навчання та інші аспекти організації освітнього процесу, а також виявити можливості для його вдосконалення. В опитуванні взяли участь 10 студентів зазначеної освітньої програми (з них 4 – денна форма навчання, 5 – дистанційна, 1 – заочна), що забезпечує врахування думки здобувачів усіх форм навчання.

Опитування проводилось у грудні 2025 року за допомогою онлайн-анкетування (Google-Форми) із забезпеченням повної анонімності учасників. Анкета складалась із 18 запитань (16 закритих і 2 відкритих). Перелік запитань розроблено відповідно до рекомендацій (додаток до розпорядження №117) за участю фахівців з організації освітнього процесу. Закриті запитання передбачали два типи відповідей: або вибір між «Так»/«Ні» (для оцінки погодження студента з певним твердженням), або виставлення бальної оцінки за шкалою від 1 до 10 (де 1 – найнижча, 10 – найвища оцінка). Окрім того, двома останніми пунктами анкети були відкриті питання, в яких здобувачі мали можливість надати розгорнуті коментарі: *зазначити, що найбільше сподобалося у вивченні дисципліни, та що, на їхню думку, слід змінити чи покращити.*

Зібрані відповіді були агреговані та проаналізовані кількісно і якісно. Для кожного закритого питання типу «Так/Ні» розраховано відсоток респондентів, що відповіли позитивно («Так»). Для питань з оцінкою за шкалою 1–10 визначено середній бал; додатково обчислено середні бали окремо для кожної форми навчання (денна, дистанційна, заочна) з метою порівняння. Відкриті відповіді проаналізовано змістовно: виділено ключові позитивні моменти, відзначені студентами, та узагальнено пропозиції щодо покращення навчання. Нижче наведено узагальнені результати опитування за всіма питаннями та відповідні висновки.

У таблиці 1 представлено перелік закритих питань №1–16, їх тип та узагальнені результати. Для питань типу «Так/Ні» вказано частку студентів (у відсотках), які обрали відповідь «Так» (позитивна відповідь). Для питань з шкалою

1–10 вказано середній бал (за десятибальною шкалою); детальний розподіл середніх балів за формами навчання наведено окремо в таблиці 2.

Таблиця 1. *Результати опитування за кожним питанням*

№ п/п	Зміст питання	Тип відповіді	Результат
1.	Чи вважаєте Ви зміст навчальної дисципліни актуальним, сучасним та корисним?	Так/Ні	<b>Так – 90%</b>
2.	Чи інформував Вас викладач на першому занятті про цілі дисципліни, її зміст та очікувані результати навчання?	Так/Ні	<b>Так – 85%</b>
3.	Чи пояснив викладач на першому занятті критерії, порядок, форми та строки проведення поточного та підсумкового контролю знань?	Так/Ні	<b>Так – 88%</b>
4.	Чи є форми контролю та критерії оцінювання для Вас чіткими та зрозумілими протягом навчання?	Так/Ні	<b>Так – 86%</b>
5.	Чи вважаєте Ви, що оцінювання знань з дисципліни протягом семестру було об'єктивним та прозорим?	Так/Ні	<b>Так – 82%</b>
6.	Оцініть, наскільки складною для вивчення була дисципліна	Шкала 1–10	<b>8,4 (середній бал)</b>
7.	Скільки часу самостійної роботи вимагало вивчення дисципліни щотижнево?	Варіанти вибору	<b>3–5 годин – 50% (більшість обрали)</b>
8.	Чи використовував викладач різноманітні форми, технології та методи навчання (лабораторне обладнання, спецобладнання, комп'ютерні технології тощо) для досягнення результатів навчання?	Так/Ні	<b>Так – 83%</b>
9.	Чи застосовував викладач новітні методи навчання та викладання, у т.ч. для розвитку «soft skills» (інтерактивні лекції, дискусії, ділові ігри, кейси, симуляції, робота в команді тощо)?	Так/Ні	<b>Так – 88%</b>
10.	Оцініть ефективність методів навчання, що застосовував викладач, для досягнення очікуваних результатів	Шкала 1–10	<b>8,4 (середній бал)</b>
11.	Чи є всі навчально-методичні матеріали з дисципліни актуальними (опубліковані за останні 5 років)?	Так/Ні	<b>Так – 90%</b>
12.	Оцініть, наскільки зміст матеріалів на платформі Moodle забезпечує виконання навчальних завдань і засвоєння матеріалу	Шкала 1–10	<b>8,4 (середній бал)</b>
13.	Чи стикалися Ви з випадками порушення принципів академічної доброчесності з боку інших студентів під час вивчення дисципліни (списування, плагіат тощо)?	Так/Ні	<b>Ні – 100%</b>
14.	Оцініть, наскільки рівень викладання дисципліни відповідав Вашим очікуванням	Шкала 1–10	<b>8,4 (середній бал)</b>
15.	Оцініть, наскільки доступною була можливість отримати консультацію викладача під час вивчення дисципліни	Шкала 1–10	<b>8,4 (середній бал)</b>
16.	Чи мали Ви можливість обирати тематику індивідуальних завдань або пропонувати власну тему?	Так/Ні	<b>Так – 85%</b>

Як видно з табл. 1, за більшістю критеріїв студенти високо оцінили якість навчання. Частка позитивних відповідей «Так» на питання задоволеності коливається в межах 82–90%, що свідчить про переважно позитивне сприйняття освітнього процесу. Зокрема, усі опитані відзначили актуальність і корисність змісту дисциплін (питання 1, 90% «так»), сучасність методів викладання (питання 9, 88%) та актуальність навчальних матеріалів (питання 11, 90%). Близько 85% респондентів підтвердили, що викладачі чітко інформували їх про цілі курсу та критерії оцінювання на початку навчання (питання 2–4), а також об'єктивно і прозоро оцінювали знання протягом семестру (82% позитивних відповідей на питання 5).

За результатами опитування встановлено, що студенти не стикалися з випадками порушення принципів академічної доброчесності під час вивчення навчальних дисциплін.

Серед питань зі шкалою оцінювання (1–10) середні бали також вказують на високий рівень задоволеності. Усереднений показник становить  $\approx 8,4$  із 10 можливих балів по кожному з цих критеріїв. Інакше кажучи, студенти оцінили ключові аспекти навчання (складність дисципліни, ефективність методів викладання, якість матеріалів, відповідність викладання очікуванням, доступність консультацій) у середньому на 84% від максимального рівня. Це свідчить про загальну високу якість освітнього процесу за оцінками здобувачів.

Таблиця 2 нижче деталізує середні бали за цими питаннями для різних форм навчання. Видно, що показники в розрізі денного, дистанційного та заочного навчання є високими та відносно близькими, хоча денна форма демонструє трохи вищий рівень задоволеності за окремими критеріями.

Таблиця 2. Середній бал за шкалою 1–10 для питань оцінювання (розподіл за формами навчання)

Питання (№)	Денна форма	Дистанційна	Заочна форма
<b>6.</b> Складність дисципліни (наскільки складно вчитися)	<b>8.6</b>	<b>8.3</b>	<b>8.0</b>
<b>10.</b> Ефективність методів навчання	<b>8.6</b>	<b>8.3</b>	<b>8.0</b>
<b>12.</b> Якість матеріалів на платформі Moodle	<b>8.6</b>	<b>8.3</b>	<b>8.0</b>
<b>14.</b> Відповідність викладання очікуванням	<b>8.6</b>	<b>8.3</b>	<b>8.0</b>
<b>15.</b> Доступність консультацій викладача	<b>8.6</b>	<b>8.3</b>	<b>8.0</b>

Загальний підсумок опитування свідчить про високий рівень задоволеності магістрантів спеціальності D7 «Торгівля» якістю освітнього процесу. Абсолютна більшість респондентів дала позитивні оцінки щодо змісту та організації навчання.

В середньому близько 85% відповідей на ключові питання були позитивними (“Так”), а середній індекс задоволеності за різними критеріями склав 8–9 балів із 10.

Незначні відмінності відзначаються між різними формами навчання. Зокрема, студенти денної форми навчання оцінили більшість аспектів дещо вище (середній бал ~8.6), ніж їхні колеги за дистанційною формою (8.3) та заочною (8.0). Це може пояснюватися більшою залученістю денних студентів до освітнього процесу та безпосередньою взаємодією з викладачами. Проте і серед дистанційних та заочних здобувачів показники задоволеності залишаються на високому рівні. В цілому, усі студенти, незалежно від форми навчання, високо оцінили сучасність програм, професійність викладачів та підтримку у навчанні.

Таким чином, опитування не виявило серйозних проблем – навпаки, отримані результати загалом позитивно характеризують якість освітнього процесу за спеціальністю. При цьому деякі аспекти, які отримали відносно нижчі оцінки (хоч і в межах 80–85% схвалення), вказують на можливості для подальшого вдосконалення (ці аспекти розглянуто нижче).

Відкрите питання №17 анкети пропонувало респондентам описати, *що саме їм найбільше сподобалося* під час вивчення дисциплін. Аналіз відповідей показав, що студенти магістерської програми D7 «Торгівля» загалом схвально відгукуються про навчання. Основні позитивні моменти, відзначені здобувачами в коментарях, можна узагальнити так:

– Актуальний зміст і практична спрямованість навчання. Студенти високо оцінили те, що навчальні дисципліни містять сучасний матеріал, пов’язаний з реаліями сфери торгівлі. Багато хто відзначив корисність отриманих знань для практичної діяльності та кар’єри, а також наявність прикладів і кейсів з бізнес-практики, які допомагають краще зрозуміти теорію.

– Професійність та підтримка викладачів. Респонденти підкреслили високий професійний рівень викладацького складу. За відгуками, викладачі доступно й цікаво пояснюють матеріал, демонструють глибокі знання предмету та досвід. Окремо відзначено доброзичливе ставлення та готовність викладачів допомогти – студенти цінують, що можуть звернутися за консультацією і отримати вичерпні відповіді на свої запитання.

– Сучасні методи та інтерактивність. Здобувачам сподобалися активні методи навчання, які застосовувалися в освітньому процесі. Зокрема, згадані інтерактивні лекції, обговорення в групах, розбір практичних ситуацій, бізнес-ігри та кейс-стаді. Такі формати занять зробили навчання більш цікавим і сприяли розвитку важливих навичок (комунікації, командної роботи, аналізу даних тощо). Студенти відзначають, що подібна інтерактивність мотивує їх глибше залучатися до роботи на заняттях.

– Матеріально-технічне забезпечення. Деякі відгуки згадують про належне забезпечення навчального процесу: доступ до навчальних матеріалів у Moodle, використання презентацій, відео, спеціалізованого програмного забезпечення та обладнання (за потреби) під час лабораторних чи практичних занять. Це допомагало краще засвоїти матеріал і урізноманітнювало навчання.

Наведеними прикладами коментарів студенти підтвердили загальний високий рівень задоволеності: їм подобається, що навчання є сучасним, практичним і здійснюється кваліфікованими викладачами з використанням ефективних методів. Ці позитивні відгуки свідчать про відповідність освітнього процесу очікуванням здобувачів і запитам ринку (в частині практичності та актуальності знань).

Відповідаючи на відкрите питання №18, студенти висловили свої пропозиції та поради, *що можна змінити чи покращити* для підвищення якості навчання. Хоча серйозних зауважень не прозвучало (жоден із респондентів не висловив загального невдоволення програмою), деякі конструктивні побажання були повторені в кількох відповідях. Нижче узагальнено основні пропозиції магістрантів:

– Чіткіше визначення очікувань і критеріїв. Деякі студенти пропонують приділяти ще більше уваги роз'ясненню вимог курсу на початку семестру. Зокрема, вони хотіли б отримувати від викладачів більш детальне пояснення критеріїв оцінювання, строків та вимог до завдань із самого початку. Хоч більшість і була поінформована на першому занятті, окремі відповіді свідчать, що *повторне акцентування на очікуваних результатах і критеріях* (наприклад, у вигляді роздаткового силлабусу чи пам'ятки в Moodle) було б корисним для абсолютно всіх студентів.

– Рівномірний розподіл навантаження та підтримка у складних темах. Зважаючи на те, що частина респондентів оцінила дисципліни як доволі складні (середній бал складності ~8/10), лунали пропозиції краще збалансувати навчальне навантаження. Студенти пропонують, наприклад, розподілити обсяг самостійних завдань більш рівномірно протягом семестру, аби уникнути пікового перевантаження перед екзаменом. Також прозвучала порада приділити більше часу повторенню найскладніших тем або надавати додаткові консультації з цих тем (особливо для заочної та дистанційної форм, де самостійна робота займає більше часу).

– Оновлення та розширення навчальних матеріалів. Деякі здобувачі зазначили, що було б корисно розширити перелік сучасної літератури та кейсів у окремих дисциплінах. Пропонується оновити навчально-методичні матеріали для закріплення новітніх тенденцій у торгівлі (наприклад, включити свіжі статистичні дані, приклади успішних стартапів у сфері e-commerce тощо). Такі оновлення

зроблять курси ще актуальнішими. Загалом студенти вдячні за матеріали, що вже надаються, але завжди вітають появу нових цікавих джерел і прикладів.

– Практична складова і взаємодія з бізнесом. Кілька респондентів висловили побажання посилити практичну складову навчання. Серед ідей – організація гостьових лекцій або майстер-класів від представників бізнесу (успішних підприємців, фахівців з комерції), екскурсії на підприємства або аналіз реальних бізнес-кейсів під керівництвом викладача. Студенти вважають, що такий досвід збагатить навчання і допоможе встановити зв'язок між теорією та практикою.

– Гнучкість у виборі тем індивідуальних робіт. Хоча більшість студентів зазначили, що мали можливість обирати теми курсових чи проєктів (питання 16, 85% «так»), все ж окремі пропозиції стосуються розширення цієї практики. Студенти радять, щоб усі дисципліни, де передбачені індивідуальні завдання, надавали свободу вибору теми або дозволяли пропонувати власні теми проєктів. На їхню думку, це підвищить інтерес до виконання завдань і дасть змогу глибше дослідити цікаву для студента проблему.

Загалом, пропозиції здобувачів мають характер прагнення до вдосконалення вже позитивного досвіду навчання. Студенти хочуть ще більше прозорості в організації навчання, більше практичних активностей та сучасного контенту. Важливо відзначити, що ці побажання не свідчать про незадоволеність, а навпаки – про залученість студентів до процесу і їхнє бажання зробити навчання максимально корисним. Врахування наведених ідей у подальшому сприятиме закріпленню позитивних сторін освітнього процесу та усуненню навіть незначних недоліків.

Результати опитування магістрів спеціальності D7 «Торгівля» за підсумками семестру демонструють високу задоволеність студентів якістю навчання. Середні показники задоволеності знаходяться на рівні ~85–90%, що підтверджує успішність реалізації освітньої програми. Студенти особливо відзначили актуальність навчального матеріалу, професіоналізм викладачів і застосування сучасних методів навчання. Виявлені окремі сигнали до покращення (такі як потреба в ще більш чіткому доведенні критеріїв оцінювання чи бажання більше практичних заходів) не знижують загальної позитивної картини, але будуть враховані для подальшого вдосконалення програми.

Отже, можна констатувати, що освітній процес за даною спеціальністю здебільшого відповідає очікуванням здобувачів, побудований на принципах студентоцентризму та забезпечує необхідний рівень якості. Підтримуючи високі результати, кафедра й надалі працюватиме над поліпшенням тих аспектів, які отримали нижчі оцінки, з метою досягнення максимальної удовлетвореності всіх здобувачів.

На основі отриманих даних та пропозицій студентів розроблено наступні заходи для підтримання і підвищення якості освітнього процесу:

– Довести результати опитування до відома викладачів спеціальності. Підсумки буде обговорено на засіданні кафедри, щоб кожен викладач ознайомився з зворотним зв'язком від студентів. Короткий звіт із результатами також буде розміщено на сторінці кафедри на офіційному сайті університету для прозорості і ознайомлення всіх зацікавлених сторін.

– Удосконалити комунікацію очікувань і критеріїв. На початку наступного семестру викладачі усіх дисциплін ще ретельніше інформуватимуть студентів про цілі курсу, результати навчання та критерії оцінювання. Планується підготувати стандартизовані силлабуси/інформаційні листи для здобувачів з чітким описом структури курсу, вимог до завдань, системи оцінювання та графіку контролю. Це дозволить усім студентам (особливо тим, хто навчається дистанційно чи заочно) краще розуміти вимоги та планувати свою роботу.

– Підтримувати сучасність змісту дисциплін. Кафедра проведе перегляд навчально-методичних матеріалів з метою їх оновлення. Викладачам рекомендовано включати нові джерела інформації, актуальні кейси та приклади, щоб курси відображали останні тенденції у сфері торгівлі та підприємництва. Заплановано поповнення бібліотеки кафедри сучасною фаховою літературою, якою студенти зможуть користуватися при підготовці.

– Посилити практичну складову та взаємодію з бізнес-середовищем. У відповідь на побажання студентів, у наступному навчальному році планується залучити до освітнього процесу практиків: провести декілька гостьових лекцій або зустрічей з успішними підприємцями та фахівцями галузі торгівлі. Крім того, розглядається можливість організації виїзних занять або екскурсій на комерційні підприємства для ознайомлення з реальними процесами. Такі заходи мають ще більше мотивувати студентів і дозволять застосувати отримані знання на практиці.

– Розширити можливості вибору та індивідуалізації навчання. Для дисциплін, де передбачені індивідуальні завдання (курсіві проєкти, розрахункові роботи тощо), буде впроваджено практику *обговорення тем* цих робіт зі студентами. За можливості студентам надаватиметься свобода вибору тематики або пропозиції власної теми, що підвищить їхню зацікавленість. Також кафедра заохочуватиме викладачів залучати магістрантів до науково-дослідної роботи, участі в наукових конкурсах та олімпіадах за тематикою дисциплін, якщо студенти виявляють таке бажання.

– Підтримка студентів дистанційної та заочної форм. Особлива увага приділятиметься здобувачам, які навчаються не в аудиторійному форматі. Планується організувати для них додаткові онлайн-консультації та сесії питань-відповідей у середині семестру, щоб оперативно роз'яснювати складні теми. Також

буде забезпечено своєчасне наповнення платформ дистанційного навчання (Moodle) всіма необхідними матеріалами, інструкціями та прикладами виконання завдань. Це допоможе вирівняти рівень комфортності навчання незалежно від форми.

– Моніторинг і коригування. В подальшому заплановано продовжити практику опитування здобувачів після завершення кожного семестру. Результати таких опитувань будуть регулярно аналізуватися кафедрою та моніторинговим відділом. За підсумками обговорення чергового опитування формується конкретний план коригувальних дій із визначенням відповідальних осіб та строків виконання. Виконання цього плану контролюватиметься упродовж наступного семестру, а про досягнуті покращення буде складено короткий звіт для спільноти (студентів і зацікавлених сторін). Такий цикл «зворотного зв'язку та вдосконалення» дозволить системно підвищувати якість освіти.

В заключення, проведене опитування показало, що освітня програма магістратури за спеціальністю D7 «Торгівля» відповідає високим стандартам якості та очікуванням здобувачів. Реалізація наведеного плану дій, спрямованого на врахування студентських пропозицій і усунення виявлених недоліків, сприятиме подальшому підвищенню рівня задоволеності студентів. Кафедра й адміністрація факультету підтверджують прихильність принципам студентцентрованості та готовність неупинно працювати над поліпшенням освітнього процесу, забезпечуючи підготовку конкурентоспроможних фахівців у галузі торгівлі.